

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ortv Ac Progressv Artis Typographicae Dissertatio Historica

Mallinckrodt, Bernhard von

Coloniae Agrippinae, 1640

Cap. IV [i. e. IX.] De loco inuentionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11780

CAPVT IX.

De loco Inventionis.

De loco Inventionis.

Superest vt ad reliqua pergamus. Euicto enim quod non in palustribus, & stagnosis Hollandiæ, sed Germaniæ campestribus hæc nouæ artis soboles enata sit, nunc breuiter superioris Alemanniæ loca videamus, quæ Moguntia status quæstionem mouere aliquando ausa sunt; Hæc autem longè minoris sollicitudinis res est; Tres enim omnino vrbes reperi præter Moguntiam de quibus tale quid affirmetur. Illarum Argentina prima est, vbi Wimpelingius scribit impressoriam à Gutenbergio tenratam esse, quam postea Moguntia, perfecit. Quid autem de ista opinione mentis habeam, infra tractaturus sum, vbi de ipsis inuentoribus penitus indagabitur. Si enim potior sententia sit, ad quam animus meus inclinat, non Gutenbergium, sed Faustum primitus typographiæ inueniendæ intendisse, Wimpelingiana ista de Argentorato suo tradita stare nequeunt, ac posito interim V Wimpelingio de ciue suo potius assentiendum esse, manet nihilominus inconuulsa de Moguntia opinio, illic enim artem hanc perfectam, & primitus exercitam esse tam V Wimpelingius, quam qui ipsi ad stipulantur reliquis consentiunt. Alter locus est Rulsenburgh Allatiæ oppidum, vbi non tantum ex quorundam opinione omnium primo impressoriam exercitam fuisse, sed etiam illud oppidum ex officinarum strepitu id nominis traxisse Irenicus tradit.

Ego autem quod de nomine is refert frigidiusculum censeo, nec in reliquo etiam ad assentiendum persuadeo, cum ipsemet ex aliorum potius sententia, quam vt isti rei tanquam obscuriori fidem haberet, talia prodiderit, ac præterea solitarium & singulare sit testimonium eius, vnde longius ei non immorabor. Vt interim taceam nomen istius loci, longe antiquius videri, quam vt hæc Irenici Etymologia consistere possit. Idem etiam de tertio, quem Gilberto Cognato tribuit, collector *accessoriorum ad editionem Polydori Virgilij, de rerum Inuentoribus*, quæ Stærganis typis anno 1604. in decimosexto, vt vocant prodijt mihi videtur; Auctor enim hic est, Cognatum lib. 3. Narrat. Sylu. Augustæ Vindelicorum hanc inuentionis Typographicæ laudem tribuere. Sed Gilbertus id non dicit quod ex ipsius.

ipsummet verbis, quæ istum in finem adscribo, lectori constare volo: Typographia, inquit is, siue ars excusoria, id est, libros excudendi, quæ libraria quoque dicitur à Christo (nato) in Germania comperta fuit. Nam ante Christum Saturnus, vt ante diximus, literas Italos imprimere docuit, vt refert Cyprianus in libro de idolis. Calcographicam quidem artem, fertur Petrus Schæffer Augustanus sua industria reperisse, aut à suis repertam cognatis saltem excoluisse. Ecce dicit is repertorem Augustanum fuisse, non Augustæ reperisse: an autem in illo ipso quod dicit fallatur, statim videbitur. Verum omnia hæc de Argentina Russenburgo, Augusta leuiora sunt, quam vt opinatissimam illam de Moguntia sententiam labefactent, mentibusque antiquitatis curiosorum eximant: vt pote quæ tum vnanimi grauissimorum authorum calculo firmiter fulciatur, tum etiã tot inscriptionibus ipsique impressorum operum exemplaribus, viuis scilicet & realibus testimonijs vt in præcedentibus ostensum est, ita stabilietur, vt nec dubitandi locus reliquus sit.

CAPUT X.

De tempore factæ Inventionis.

PROgrediamur igitur ad temporis indagacionem, de quo decumanos ferè video contradictionum densionumque fluctus, quæ tamen ad vltimum bonam partem conciliatione commoda, iam pridem à Setario alijsque adhibita, videntur in qualemcunque consonantiam & concordiam coire posse. Primò igitur crebrior & vulgator illorum opinio est, qui anno 1440. inuentam hanc artem volunt, hanc enim à V Vimpbelingio omnium primo traditam, reliqui communiter amplectuntur, Palmerius, Nauclerus, Alchameres, Bucholcerus, Kleinsorgius in Chron. Eccles. V Vestphaliæ m. s. Caluisius, Petauius, Isacius, Pontanus, Haræus, Heluicus, alijque plures. Ab horum sententia decennio absunt Trithemius, Auentinus & Ioannes Cluuerus, qui annù 1450. typographicis incunabulis asserunt insignem fuisse. Hanc diuersitatem Chronicon Coloniente & Nicolaus Serenius ita conciliat vt anno 1440. cœptum sit laborari, anno vero 1450. inceperint libri excudi, quibus Sebastianus etiam Munsterus accedit, qui ab anno 1440. vlque ad annum 1450. artem hanc inuentam esse ait. Eadem

senten-